

דף פב.

ח"מ סימן לד' סעיף טז

עין משפט א.ב.

טז כג. מפריחי ר' יונים פ"י שמלמדים אותם להביא יונים משובך הזולת, אם זה בישוב ש' פסולים לעדות, מפני שחזקתן שגוזלין יונים של אחרים.

טז כד. סוחרי שביעית ת' והם בני אדם שיושבים בטלים, וכיון שבאה שביעית פושטין ידיהם ומתחילים לישא וליתן בפירות פסולים לעדות מדבריהם, שחזקתן שאוספין פירות שביעית ועושין בהם סחורה.

טז כה. משחק א' בקוביא, והוא שאין לו אומנות אחרת, הואיל ואינו עוסק בישובו של עולם, הרי זה בחזקת שאוכל מן הקוביא, שהוא אבק גזל. ולא דוקא במשחק בקוביא אלא בכל משחק אחר על כסף הרי הוא פסול לעדות מדבריהם.

ר. רמב"ם פ"ו מעדות מסנהדרין כ"ד ממשנה, ומפריחי יונים, שמלומד להביא יונים ממקומם לבית בעלים אחרים על כורחן, ויש בהם גזל.

ש. פסולים מדרבנן, שהרי בעל השובך לא קנה אותם בקנין גמור, ורק משום דרכי שלום. כ"כ בסמ"ע.

ת. שם במשנה ובגמ' כ"ו ע"א.

א. ולפי הרמב"ם אם יש לו אומנות אחרת ואינו מספיק לפרנסתו, וצריך גם לכסף הקוביא נפסל לעדות. ואם יש לו כסף אחר ומתפרנס ממנו ומכסף הקוביא אינו מתפרנס ממנו כלל אינו נפסל. והשו"ע פסק כרמב"ם. אבל לטור ורש"י דנקטו הטעם שאינם עסוקים בישובו של עולם ואינם יודעים ערך הכסף, פסולים בכל אופן, גם אם יש להם אומנות אחרת וכסף אחר שמתפרנסים ממנו. סמ"ע ס"ק מ'.

ועיין בספר פעמוני זהב שהסביר מדוע במשחק בקוביא הצריכו שאין לו אומנות אחרת וחילק בין גזל דרבנן דמשעה שגזלו עבר אבל אבק גזל בעינן שיאכל ממנו, ועוד כתב דמשחק בקוביא הואיל ומשחק פעם אחר פעם אנו אומרים אפי' הרויח היום שמא יום מחר הפסיד מה שהרויח ומזונותיו שאכל לא מן הקוביא ע"כ צריך שאין לו אומנות אחרת ע"ש.

עין משפט ג.

או"ח סימן תנו סעיף א

א. אין מערבין ערובי תחומין אלא לדבר מצוה^ב, כגון ברוצה ללכת לבית האבל, או לבית המשתה של חתן וכלה^ג או להקביל פני רבו או חברו שבא מן הדרך.

הגה: או שרוצה ללכת לטייל בפרדס שיש בו שמחה^ד.

א. ב. ה"ה אם רוצה לברוח מן העכו"ם או מן הלסטים מותר לעשות ערוב.

הגה: אחר שעשה ערוב לדבר מצוה מותר לו ללכת גם לדבר הרשות.

א. ג. עבר וערב לדבר הרשות הרי זה ערוב^ה.

עין משפט ד.

או"ח סימן תיג סעיף א

א. המערב לרבים משלו, אומר הרי ערוב זה בשביל כל בני העיר, ובלבד שיהיה בו מזון שתי סעודות לכל אחד^ו מבני העיר. וכל מי שירצה יכול לסמוך עליו. וצריך לזכות להם ע"י אחר הראוי כמו בערובי חצרות, וצריך ג"כ להודיעם^ז שהרי ע"י זה מפסיד התחום של צד שני ואולי לא ניחא לו.

ולכל מי שהודיעו מבעוד יום^ח אפי' לא גמר בלבו לסמוך עליו מבעוד

ב. ערובין פ"ב. ויש מחלוקת בין הפוסקים אם זה דוקא במערב בפת אבל במערב ברגליו שהלך ממש לשם אפי' לדבר הרשות מערבין מכיון שיושב שם וקונה שביתה בישיבתו, עיין במ"ב אות א'.

ג. ובלבד שאין שם ריקודים מעורבים דאין השמחה במעוננו, מ"ב אות ב'.

ד. והיינו שמחה של היתר אך לא שמחה של הוללות, מ"ב אות ה'.

ה. טור בשם רמב"ם.

ו. ולא דומה לערובי חצרות ששם מזון ב' סעודות מועיל גם לאלף איש, ששם הערוב כיון שאחד אוסר על השני וע"י הערוב הם כאחד משא"כ בערובי תחומין אין שייך אחד לחבירו וכל אחד צריך ב' סעודות לעצמו, מ"ב אות ג'.

ז. לא כן בערובי חצרות דזכות הוא לו, וא"צ להודיעו.

ח. ובבה"ש מהני בדיעבד, מ"ב אות ו' מפרי מגדים.

יום אלא משחשכה הוי ערוב ט, אבל אם לא הודיעו מבעוד יום אינו יכול לסמוך עליו לאחר שתחשיך.

א. ב. ה"ה למי שהניח ערוב לכל שבתות השנה י, והתנה באמרו לאיזה מהם שארצה אלך ואסמוך עליו, אע"פ שלא גמר בלבו אלא עד למחרת השבת, יכול לסמוך עליו, אם לא הלך קודם בלילה כ מביתו לצד השני.

א. ג. וכן מי ששמע שיש לחכם לבא בשבת ואינו יודע לאיזה רוח, והניח שני ערובים ואמר לאותו צד שיבא החכם יקנה לי הערוב, הרי זה לרוח שיבא החכם קנה לו ל. וכן אם אמר אם לא יבא כלל הרי אני כבני עירי, או אם יבואו שני חכמים למקום שארצה אלך, הכל לפי תנאו. וה"ה אמר לשנים או לג' הריני מערב על אחד מכם שאני ארצה, אע"פ שלא בירר במי רצה עד שתחשך מהני, והוי ערוב שיש ברירה בדבר דרבנן.

אור"ח סימן תיד סעיף ב

עין משפט ה.

ב. ב. קטן בן שש שנים מ או פחות, יוצא בערוב אמו, וא"צ להניח עליו מזון ב' סעודות לעצמו.

- ט. דאמרינן הוברר הדבר למפרע, משא"כ בלא הודיעו אותו לא שייך לומר הוברר הדבר למפרע, מ"ב אות ז'.
- י. מברייטא ערובין ל"ז, כמאן דמיקל בערוב.
- כ. כ"כ המ"ב באות ח' ופשוט הוא.
- ל. דבדבר דרבנן אמרינן יש ברירה.
- מ. אבל אם נכנס לתוך שבע אפי' יום אחד, צריך לערב עליו בפני עצמו, ואינו יוצא לא בערוב אמו ולא בערוב אביו. וכתב הא"ר דאם אביו בעיר אפי' הוא בן ארבע שנים בחריף ובאינו חריף בן חמש אינו יוצא בערוב אמו דאז אינו נמשך כ"כ אחר אמו, מ"ב אות ז', ואין זו דעת השו"ע דעד שש ובכלל יוצא בערוב אמו, מ"ב אות ז'.

עין משפט ו.ז.

אור"ח סימן תרמ סעיף ב

ב. קטן שאינו צריך לאמו שהוא כבן חמש כבן שש^ב חייב בסוכה מדברי חכמים^ב כדי לחנכו במצות.

דף פב :

עין משפט א.ב.ג.

אור"ח סימן תיר סעיף א

א. אין מערבין ערובי תחומין לאדם אלא לדעתו, שמא אינו רוצה באותו צד, חוץ מבנו ובתו הקטנים^ע אפי' אינם סמוכין על שולחנו^ב, ועבדו ושפחתו הכנענים, אפי' שמיחו בו שלא לערב עליהם, ואפי' ערכו הם ערוב אחר, אינו כלום.

אבל בנו ובתו הגדולים אפי' סמוכין על שולחנו, ועבדו ושפחתו העברים וכן אשתו אינו מערב עליהם אלא לדעתם. ואם ערב עליהם ושמעו ושתקו ולא מיחו יוצאים בערובו^ז.

עין משפט ד.

אור"ח סימן תט סעיף ז

ח. עיקר מצות ערוב תחומין שהולך לסוף התחום ומחשיך שם ואפי' לא אמר שביתתי במקומי אלא החשיך שם ושתק קונה אלפים אמה משם.

ג. כל אחד לפי חריפות שכלו. ט"ז ס"ק ב'. והב"ח כתב בן חמש שלימות שנכנס לבן שש ואביו בעיר, ואם אין אביו בעיר בן שש שלימות, באינו חריף אבל בחריף כבן ארבע חייב בחינוך אם אינו נגרר אחרי אמו. מ"ב בשער הציון אות ה'.

ס. אבל מן התורה פטור עד שיהיה בן י"ג שנים ויום אחד והבת בת י"ב שנים ויום אחד. ואמו אינה חייבת לחנכו כמ"ש בסי' שמ"ג, אך י"א דהב"ד חייבים לחנכו. ובא"ר כתב דאם אין לו אב אמו חייבת לחנכו, ואם גם אין לו ב"ד חייבים לחנכו, אבל להפרישו מלא תעשה אין מחוייבין. ועיין בכה"ח אות י"א.

ע. משנה ערובין פ"א, ובריתא שם פ"ב. והיינו קטנים ביותר מבני שש, דעד אותו זמן הם נגררים אחרי אמן, ותלוי הדבר בה, ועיין בביאור הלכה.

פ. והטעם כיון שאין מערבין אלא לדבר מצוה, ע"כ מערב תמיד עליהם דהיינו שמזכה להם ע"י אחר כדי לחנכם במצות, מ"ב אות ב'.

צ. ואפי' לא הודיעם מהערוב עד שתחשך, ג"כ מהני, מ"ב אות ד'.

ואם אינו רוצה לטרוח וללכת לשם להחשיך, הולך מבעוד יום ומניח שם מזון ב' סעודות **ק** ו' ביצים **ר** מפת או מכל דבר שמשותפין בו בשיתופי מבואות, ואם הוא לפתן בכדי ללפת בו ב' סעודות, ואומר בזה הערוב אהיה מותר לי ללכת למחר אלפים אמה, וחוזר ולן בביתו, ומודדין לו תחומו ממקום ערובו כאילו דר שם.

ט. תלמידים האוכלים אצל בעלי בתים שבתיהם בשדה וחוזרים ולנים בבית רבם, מודדין להם מבית רבם שהוא מקום לינתם שהוא עיקר להם, ושם היו חפצים גם לאכול אילו היה שם מזונם.

ק. וכל אחד לפי אוכלו אם הוא חולה או זקן ובעיניו ב' סעודות כאן לכל אחד לא כן בערובי חצירות דב' סעודות מספיק גם לאלף איש.
ר. בסי' שס"ח הביא המחבר י"א שמנה ביצים וכאן סתם כדעה ראשונה שם.